

Bitva u Jankova
Krajina bojiště v době třicetileté války
Martin Kryl
Posudek bakalářské práce

Bakalářská práce Martina Kryla vznikla jako součást dlouhodobého projektu systematického studia ikonografických pramenů/vedut zobrazujících v díle *Theatrum Europaeum* bojiště třicetileté války v Čechách. Cílem Krylovy práce byl pokus o kritickou analýzu série tří vedut zobrazujících v 5. svazku *Theatra Europea* bitvu u Jankova 6. března 1645. Autor se soustředil především na kritiku zobrazení krajiny bojiště, resp. na pokus o rekonstrukci zobrazeného výseku krajiny v polovině 17. století. Vycházel přitom z metodiky vypracované při studiu bojiště u Třebele (1647) v západních Čechách (Matoušek 2003). Tj. z interdisciplinárního pojetí založeného na kombinaci a kritice pramenů ikonografických, písemných, kartografických a archeologických (v případě jankovského bojiště na výsledcích povrchového terénního výzkumu).

Po *Úvodu* (s. 6-7), v němž autor vymezuje předmět, cíle a metodu práce, následuje kapitola *Bitva v kontextu třicetileté války* (s. 8-18). Autor nejprve zasazuje bitvu u Jankova do širšího kontextu událostí třicetileté války a poté se věnuje výzbroji, výstroji, struktuře a organizaci armád třicetileté války. V první části kapitoly se Kryl opírá především o starší práci J. Polišenského (1960) a moderní zpracování P. Englunda (2000). Ve druhé části vychází především z prací Klučinových. Na závěr se Kryl snaží stručně charakterizovat počty a výzbroj armád bojujících u Jankova.

V úvodu kapitoly *Bitva u Jankova* (s. 19-25) se autor pokusil o kritické srovnání několika historických zpracování jankovské bitvy a následně se pokusil s odkazy na několik autorů (Pinsker, Šustr, Fidler) vylíčit pravděpodobný průběh bitvy.

Těžiště Krylovy práce spočívá v následující obsáhlé kapitole *Krajina bojiště a její vývoj* (s. 26-49). V první části nazvané *Stručný vývoj osídlení a obdělávání půdy na našem území* (s. 26-34) vychází Kryl především z obecné práce Löwa a Míchala (2003), jejíž teze konfrontuje s regionálním vývojem, přičemž využívá především Petráňovu (2001) kulturně historickou sondu o nedaleké vsi Ouběnice. V krátké podkapitole *Historie Jankova a okolí v pramenech* (s. 35-36) vychází Kryl z obsáhlého díla vlastivědného díla Č. Habarta Sedlčansko, Sedlecko a Voticko. V podkapitole *Analýza dostupných mapových pramenů* (s. 36-40) se po obecném metodickém úvodu (odkaz na dílo V. Semotanové) autor nejprve kriticky vyjadřuje

k zobrazení krajiny bojiště na 1. vojenském mapování a poté se zaměřuje na výpověď map katastrálních z období let 1841-1969, kde se omezuje pouze na katastr Jankova.

Následuje obsáhlejší podkapitola *Terénní výzkum* (s. 40-47), v níž autor po metodickém úvodu shrnuje výsledky povrchového terénního výzkumu prostoru bojiště. Výsledky výzkumu konfrontuje s výpovědí kartografických pramenů i s historickou interpretací bojiště. V závěrečné podkapitole *Dochované rytiny a jejich výpověď o krajině* (s. 47-49) se M. Kryl podrobně kriticky vyjadřuje k jednotlivým vedutám jankovského bojiště. Hodnotí věrohodnost zobrazení krajiny i válečných událostí.

V závěrečných kapitolách *Dopad bitvy na politické dění v Evropě* (s. 50) a *Závěr* (s. 51-52) autor nejprve stručně připomíná význam bitvy v širším historickém kontextu a nastiňuje další vývoj historických událostí. Zcela na závěr konstatuje, že přesnou podobu krajiny v r. 1645 nelze rekonstruovat, připouští však, že rozdíly oproti dnešnímu stavu nebyly patrně nikterak zásadní.

Práci doplňuje stručný seznam použité literatury a pramenů, 4 ilustrace v textu a 13 celostránkových ilustrací v příloze.

Není pochyb, že M. Kryl zvolené téma i metodu mezioborového studia se cítí zvládl a v některých ohledech dosáhl pozoruhodných výsledků. Velmi zajímavé a přínosné je např. kritické srovnání interpretace pramenů k bitvě u Pinskera, Habarta, Šustry a Fidlerů (s. 19-20). Neméně přínosná je část věnovaná terénnímu výzkumu a konfrontace výsledků terénního výzkumu s historickým literaturou, jakož i využití terénní práce při analýze vedut. Cenná je i autorova exaktně podložená závěrečná skepse k možnostem podrobné rekonstrukce krajiny bojiště v r. 1645, která významně kontrastuje s dosavadní historickou literaturou.

Na druhé straně ovšem nelze přehlédnout některá sporná místa i zjevná pochybení. Z hlediska metodického jsou problematické především pasáže shrnující dosavadní historické bádání o bitvě a krajině bitvy. Kromě zmíněných prací měl autor alespoň zmínit zásadní Hojdovu práci shrnující stav výzkumu k r. 1978 a větší pozornost si zasluhuje i zatím poslední široce metodicky založený pokus o shrnutí jankovské problematiky editovaný J. Petráněm (1995), z něž Kryl využívá pouze příspěvek Fidlerův a v menší míře Coufalíkův. Zcela nedostačující je pak regionální sídelně historická sonda založená pouze na vlastivědném díle amatérského badatele Č. Habarta (s. 35-36). Větší pozornost mohl autor věnovat regionální historické literatuře i v pasáži věnované srovnání obecných trendů vývoje krajiny s vývojem lokálním (s. 27-34) – odkaz pouze na jednu, byť vynikající práci J. Petráně (2001) je opět nedostačující. Hodnotu Krylovy práce snižují i některé formální aspekty. Problematický je autorem zvolený styl, který zvláště v pasážích historických nezapře inspiraci beletrizujícím slohem P.

Englunda. Výsledkem Krylovy podstatně menší zkušenosti s historickou odbornou literaturou však jsou však místy poněkud problematické pasáže (srv. např. s. 8), někdy vysloveně žurnalistické obraty (např. s. 10-11, 14, 18). Autor se také nevěnoval důkladné korekci svého vlastního textu. Unikla mu např. ne zcela nesrozumitelná věta na s. 14, řádky 4-5 shora.

V závěrečném seznamu literatury není důsledně dodržen abecední pořádek ani jednotná úprava. V seznamu chybí citace kolektivní švédské práce Slaged vid Jankow, o níž se Kryl opakovaně v textu zmiňuje.

I přes zmíněné nedostatky však považuji Krylovu bakalářskou práci za zdařilou, doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení 35 bodů.

V Praze 30.7. 2006

Doc. Václav Matoušek

Literatura:

Englund, P. 2000: Nepokojná léta. Praha. Lidové noviny.

Hojda, Z. 1978: Literatura a edice pramenů o bitvě u Jankova, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 16.

Löw, J. – Míchal, I. 2003: Krajinný ráz. Kostelec n. Černými lesy: Lesnická práce.

Matoušek, V. 2003: Třebel. Krajina po bitvě. Praha: FHS UK. Npubl. habilitační práce.

Petráň, J. ed. 1995: K 350. výročí bitvy u Jankova, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 35, 35-181.

Petráň, J. 2001: Příběh Ouběnic. Praha: Lidové noviny.

Polišenský, J. 1960: Třicetiletá válka a český národ. Praha. Naše vojsko.